

СТАНОВИЩЕ

От: *доц. д-р Ваня Атанасова Василева;*
Шуменски университет „Епископ Константин Преславски“;
3.9. Туризъм (Хотелиерство и туристически пазари);

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по научна специалност в УНСС.

Автор на дисертационния труд: *Валбона Абдула Саколари*
Тема на дисертационния труд:
*„АДМИНИСТРАТИВНИ И ТЕРИТОРИАЛНИ РЕФОРМИ
КАТО ЕФЕКТИВЕН СПОСОБ ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА МЕСТНОТО
САМОУПРАВЛЕНИЕ ПРИ ПРЕДОСТАВЯНЕ НА ПУБЛИЧНИ УСЛУГИ“*

Основание за представяне на становището: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд, съгласно Заповед № 3209/29.11.2022 г. на Заместник-ректора по НИД и международно сътрудничество на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Дисертантът се е обучавал по докторска програма към *катедра „Регионално развитие“ при факултет „Управление и администрация“ на УНСС по научна специалност „Администрация и управление (Регионално развитие)“*, съгласно Заповед на Ректора на УНСС № 2937/25.11.2019 г. Обучението е осъществено в докторантура на самостоятелна подготовка срещу заплащане през периода 2019-2022 г.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Предложеният за разглеждане дисертационен труд се състои от въведение, три глави и заключение. Включени са също 6 приложения, както и библиография със 158 теоретични източника и емпирични бази данни. Общият обем на дисертацията е 152 стандартни страници, от които 123 стр. основен текст, 16 стр. литература и 13 стр. приложения.

Както е посочено в дисертационния труд, административно-териториалната реформа в Албания започва преди по-малко от десет

години (2014 г.). Следователно това е един съвременен процес, което обуславя актуалността на темата.

Необходимо е в заглавието да се упомене, че се проучва административно-териториалната реформа конкретно в Албания. Целта, изследователските задачи, обекта и предмета на изследването са коректно формулирани. Добре формулирани са също и работните хипотези, които се изследват.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

Първа глава ни въвежда в проблематиката, разглеждайки теоретико-методологическата основа на административно-териториалната реформа, дефинира основни понятия и представя основни модели. Втора глава анализира административно-териториалната реформа в Албания. Трета глава дава функционални насоки и препоръки за насърчаване на устойчивото икономическо развитие. Основните научни и практико-приложни приноси на дисертационния труд са в трета глава, което не омаловажава значението на първа и втора глава. При изследването естеството на връзката между въведената териториално-административна реформа и фискалната автономия на албанското местно самоуправление, средната разлика в резултата на приходите от свободно разпореждане спрямо общите приходи преди и след прилагането на реформата е определена като статистически значима ($\mu_1 < \mu_2$). По подобен начин многовариантният регресионен анализ е използван при оценката на това как изпълнението на териториално-административната реформа е повлияло върху управлението на финансовите ресурси на местно ниво. Направените в дисертационния труд констатации показват, че разликата между средната популация преди и след внедряването е статистически значима. Обоснована е необходимостта от децентрализация и електронно управление на местно ниво. Използваната методология е съобразена с тематиката на изследването и съответства на поставената цел. Поставената цел да се обедини информацията, представяща работата на единиците на местното самоуправление, като се анализират приходите, разходите и ефективността на публичната администрация, сравнявайки разглежданите променливи преди и след прилагането на реформата е постигната.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Изведени са четири основни приноса на дисертационния труд, които са коректно формулирани. Та са не само научни, но имат и практико-приложна стойност.

Приносите с научна и теоретична стойност са:

- Чрез t-test се проверява поведението на променливите, които пряко влияят върху резултатите от реформата. Сравняват се получените резултатите с теоретичните очаквания. Понеже резултатът от теста показва, че ефектите от реформата не достигат първоначалните цели, са направени подходящи препоръки.

- Статистическият модел на множествена линейна регресия се използва за разбиране на връзката между независимите променливи на фискалната автономност, финансовото представяне, броя на публичните администратори и зависимата променлива – публичните услуги, предлагани от единиците на местно самоуправление.

- Направена е оценка на въздействието на териториално-административната реформа за подобряване на качеството и количеството на публичните услуги.

С практико-приложна насоченост са следните приноси:

- Проучването може да се използва като инструмент за измерване на ефективността на публичните местни администратори.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Представен е списък с осем публикации публикувани не само в Албания, но също и в България и Сърбия. Броят им показва висока публикационна активност на докторанта. Тематиката на публикациите свидетелства за по-широко поле на проучванията разглеждащи не само проблеми на териториално-административната реформа в Албания, но също и подобни или други проблеми в България, Западните Балкани, както и трансгранична проблематика. Препоръчително е представените публикации да са подредени хронологично, както и да се упомене годината на публикуване на всяка от тях.

6. Оценка на автореферата

Представеният автореферат коректно и синтезирано представя най-важните акценти в дисертационния труд.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Включването на повече информация относно социално-икономическото развитие и селищната система на Албания би обогатило съдържанието и обема на дисертационния труд.

Бъдещото научно развитие на кандидата би допринесло за разширяване тематичния кръг на неговите изследвания, както и за включване на бъдещите изследвания и публикации в световни бази данни.

Въпросът ми към докторанта е: Съществува ли връзка (пряка или косвена) между административно-териториалната реформа в Албания и интензивното развитие на туризма в страната през последните години?

8. Заключение

Представеният за разглеждане дисертационен труд отговаря на изискванията за провеждане и представяне на научно изследване в професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Администрация и управление (Регионално развитие)“. Въз основа на това предлагам да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор“ на Валбона Абдула Соколари в посоченото направление и научна специалност.

20.01.2023 г. / гр. Шумен

Подпис:

OPINION

By: Assoc. Prof. Vanya Atanasova Vasileva, PhD;
Konstantin Preslavsky University of Shumen
3.9. Tourism (Hotelkeeping and tourism markets);

Subject: Dissertation for obtaining educational and scientific degree “Doctor” at the University of National and World Economy (UNWE).

Author of the dissertation: Valbona Abdullah Sacolari

Title: ADMINISTRATIVE TERRITORIAL REFORM AS AN EFFECTIVE WAY FOR IMPROVING LOCAL SELF-GOVERNANCE IN THE PROVISION OF PUBLIC SERVICES

Reason for presenting the opinion: member of the scientific jury for the defense of the dissertation, according to Order No. 3209/ 29.11.2022 of the Deputy Rector for Research and International Cooperation of the UNWE.

1. Information about the doctoral student

In the period 2019-2022, the student was enrolled in a self-study paid doctoral program at the Department of "Regional Development" at the Faculty of "Management and Administration" of the UNWE in the scientific field "Administration and Management (Regional Development)", according to the Order of the Rector of the UNWE No. 2937/25.11.2019. .

2. General characteristics of the presented dissertation

The dissertation consists of an introduction, three chapters and a conclusion. It also includes 6 annexes, as well as a bibliography of 158 theoretical sources and empirical databases. The total volume of the dissertation is 152 standard pages, of which the main text is 123 pages, 16 pages are references and 13 pages are annexes.

As stated in the dissertation, the administrative-territorial reform in Albania started less than ten years ago (2014). Therefore, it is a modern process, which makes the topic up-to-date.

It is necessary to mention in the title that the administrative-territorial reform is studied specifically in Albania. The aim, research tasks, object and

subject of the research are correctly formulated, as well as the working hypotheses.

3. Assessment of the obtained scientific and practical results

The first chapter introduces us to the topic, examining the theoretical-methodological basis of the administrative-territorial reform, defines basic concepts and presents basic models. The second chapter analyzes the administrative-territorial reform in Albania. Chapter three provides functional guidelines and recommendations for promoting sustainable economic development. The main scientific and practical contributions of the dissertation are in the third chapter, which does not diminish the importance of the first and second chapter. When investigating the nature of the relationship between the introduced territorial-administrative reform and the fiscal autonomy of the Albanian local self-government, the average difference in the result of free disposal income compared to total income before and after the implementation of the reform was determined as statistically significant ($\mu_1 < \mu_2$). Similarly, multivariate regression analysis was used in the assessment of how the implementation of the territorial-administrative reform affected the management of financial resources at the local level. The findings made in the dissertation show that the difference between the population mean before and after the implementation is statistically significant. The need for decentralization and e-governance at the local level is justified. The methodology used is consistent with the subject of the research and corresponds to the set goal. The goal set to unify the information representing the work of the local self-government units, analyzing the revenues, costs and efficiency of the public administration, comparing the considered variables before and after the implementation of the reform, has been achieved.

4. Assessment of scientific and practical contributions

Four main contributions of the dissertation are presented, which are correctly formulated. They are not only scientific but also have a practical value.

Contributions of scientific and theoretical value are:

- By a t-test, the author checked the behavior of the variables that directly influence the results of the reform. The obtained results are compared with the theoretical expectations. Since the test result showed that the effects of the reform did not reach the original goals, appropriate recommendations were made.
- The statistical model of multiple linear regression is used to understand the relationship between the independent variables of fiscal autonomy, financial

performance, the number of public administrators and the dependent variable – public services offered by local government units.

- An assessment was made of the impact of the territorial-administrative reform on improving the quality and quantity of public services.

The following contributions have a practical and applied orientation:

- The survey can be used as a tool to measure the performance of public local administrators.

5. Assessment of publications related to the dissertation

A list of eight articles published not only in Albania but also in Bulgaria and Serbia is presented. Their number indicates a high publication activity of the doctoral student. The subject matter of the publications testifies to a wider field of studies considering not only the problems of territorial-administrative reform in Albania but also similar or different issues in Bulgaria, the Western Balkans, as well as cross-border. It is recommended that the presented publications are arranged chronologically, as well as the year of publication should be mentioned to each one of them.

6. Assessment of the dissertation summary

The presented summary accurately and reasonably reveals the most important highlights of the dissertation.

7. Criticisms, recommendations and questions

Including more information on the socio-economic development and settlement system of Albania would enrich the content and scope of the dissertation.

The candidate's future scientific development would contribute to expanding the thematic range of this research, as well as to publishing future research and articles in journals indexed in global databases.

My question to the doctoral student is: Is there a connection (direct or indirect) between the administrative-territorial reform in Albania and the intensive development of tourism in the country in recent years?

8. Conclusion

The submitted dissertation meets the requirements for conducting and presenting scientific research in the professional field 3.7. Administration and Management, scientific specialty "Administration and Management (Regional Development)". Based on this, I propose to the scientific jury to award the educational and scientific degree "Doctor" to Valbona Abdullah Sokolari in the indicated field and scientific specialty.

20.01.2023 / Shumen

Signature: